6. International Mediterranean Scientific Research Congress

13-15 August 2024,
Rome – Italy

FULL TEXTS BOOK

VOLUME-1

Editors:

Dr. Arturo Martinez de Escobar Fernandez

Dr. Aylin Talu

Dr. German Martinez Prats

ISBN: 978-625-367-809-8

www.izdas.org/akdeniz
izdaskongresi@gmail.com

6. INTERNATIONAL MEDITERRANEAN CONGRESS
13-15 August 2024, Rome – Italy

ONLINE PROGRAM

Meeting ID: 895 1287 3511
Passcode: 131415

https://us02web.zoom.us/j/89512873511?pwd=mmldEbaI6hlzKHsyb5xdAsAmqMvRom.1

PARTICIPANT COUNTRIES (34)

Türkiye, Azerbaijan, Bulgaria, Nigeria, Morocco, Cyprus, USA, Romania, Pakistan, Serbia, India, Sri Lanka, Japan, Iran, Ukraine, Bangladesh, China, Poland, Algeria, Brazil, Malaysia, Spain, Republic of Moldova, Kosovo, Albania, Iraq, Indonesia, Georgia, Philippines, Belgium, France, Vietnam, Kazakhstan, Bosnia and Herzegovina

Session 1 / Hall-2
13.08.2024
Moderator: Assoc. Prof. Dr. Ayhan AKSAKALLI
Meeting ID: 895 1287 3511 / Passcode: 131415
Ankara Local Time: 10:00 – 12:00
Rome Local Time: 09:00 – 11:00

TITLE	AUTHOR(S)	AFFILIATION
EXAMINATION OF THE SELF-EFFICACY PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER GRADUATES	Berna YİĞİTKAYA İlkay AŞKIN TEKKOL	Kastamonu University, Türkiye
CLASSROOM TEACHERS' OPINIONS ON THE PREPARATION PROCESS FOR FIRST LITERACY	Dilek KIRNIK	Harran University, Türkiye
EXAMINING THE IMPACT OF THREE-DIMENSIONAL DESIGN EXPERIENCE IN A VIRTUAL REALITY-SUPPORTED EDUCATIONAL ENVIRONMENT ON THE DEVELOPMENT OF SPATIAL VISUALIZATION SKILLS	Ercan AKGÜN Nesrin ÖZDENER	Marmara University, Türkiye
EXAMINATION OF SUB-SKILLS, MEASUREMENT TOOLS AND EVALUATION APPROACHES FOR READING SKILLS IN TURKISH LANGUAGE TEACHING PROGRAMMES (2019-2024)	Şirin Kübra YAĞMUR	Ankara Medipol University, Türkiye
SURVEILLANCE IN EDUCATION: EXPLORING FOUCAULT'S PANOPTICON AND THE DYNAMICS OF TEACHER SURVEILLANCE	Ayhan AKSAKALLI	Bayburt University, Türkiye
THE ROLE OF MOTIVATION IN LEARNING PROCESS	Gözəl Səmədovna Aliyeva	Baku State University, Baku
THE VIEWS OF CLASSROOM TEACHERS TEACHING IN MULTI-GRADE CLASSES ON THE READING COMPREHENSION SKILLS OF STUDENTS WITH LEARNING DIFFICULTIES	Emine Ayşenur ASLAN Tuğba PÜRSÜN	Tokat Gaziosmanpaşa University, Türkiye
INVESTIGATION OF SOCIAL MEDIA DISINFORMATION IN NATURAL DISASTERS: EARTHQUAKE EXAMPLE	Seyide EROĞLU Oktay BEKTAŞ Merve KARACAASLAN	Erciyes University, Türkiye
CONCRETIZING MUSICAL CONCEPTS FOR STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENTS: A PROPOSAL ON THE MUSICOGRAM TECHNIQUE	Aybüke Öztürk Işık Prof. Dr. Begüm Öz	Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye
THE EDUCATIONAL POWER OF MUSIC FOR VALUES EDUCATION	Serkan ŞENŞATIR Prof. Dr. Begüm Öz	Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye

All participants must join the conference 10 minutes before the session time.
Every presentation should last not longer than 10-12 minutes.
Kindly keep your cameras on till the end of the session.

İlgili makama;

6. Uluslararası Akdeniz Bilimsel Araştırmalar Kongresi 13-15 Ağustos 2024 tarihleri arasında Roma, İtalya'da 34 farklı ülkenin akademisyen/araştırmacılarının katılımıyla gerçekleşmiştir. Kongre kapsamında sunumu yapılan 499 bildirinin 243 adeti Türkiye'den katılımcılar tarafından; 256 bildiri ise 34 ülkeden katılımcılar tarafından sunulmuştur. Kongre 16 Ocak 2020 Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliğine getirilen "*Tebliğlerin sunulduğu yurt içinde veya yurt dışındaki etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilebilmesi için Türkiye dışında en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan konuşmacının katılım sağlaması ve tebliğlerin yarıdan fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması esastır.*" değişikliğine uygun düzenlenmiştir.

Bilgilerinize arz edilir,

Saygılarımla,

Dr. Mariam S. OLSSON
DÜZENLEME KURULU ÜYESİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.06.2024-149153

T.C.
ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı : E-10585088-200--149153
Konu : Görevlendirme (Dr. Öğr. Üyesi. Mehtap DEMİR)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 04.06.2024 tarihli ve 148897 sayılı yazınız.

İlgi yazıya istinaden, Bölümünüz Dr. Öğr. Üyesi Mehtap DEMİR'in 13-15 Ağustos 2024 tarihleri arasında, İtalya/Roma'da düzenlenecek olan "6. Uluslararası Akdeniz Bilimsel Araştırmalar Kongresi"nin Düzenleme ve Bilim Kurullarında akademisyen temsilci ve hakem olarak görev alması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Kadir GÜÇLÜER
Meslek Yüksekokulu Müdürü

Dağıtım:
Gereği:
Elektrik ve Enerji Bölümüne

Bilgi:
Sayın Murat TEKİN
Sayın Dr.Öğr.Üyesi Mehtap DEMİR

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSPBV1PAV0 Belge Takip Adresi : https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5350&eD=BSPBV1PAV0&eS=149153

Adres:Altınşehir Mh. 3005 Sokak No:13 02040 ADIYAMAN
Telefon:04162232128 Faks:04162232129
E-Posta:myo@adiyaman.edu.tr Web Adresi:www.adiyaman.edu.tr
Bilgi için: Zehra İNAN
Unvanı: Yazı İşleri Memuru

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLER İÇİN MÜZİKAL KAVRAMLARIN SOMUTLAŞTIRILMASI: MÜZİKOGRAM TEKNİĞİ ÜZERİNE BİR ÖNERİ

CONCRETIZING MUSICAL CONCEPTS FOR STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENTS: A PROPOSAL ON THE MUSICOGRAM TECHNIQUE

Aybüke ÖZTÜRK IŞIK
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Çanakkale
Prof. Dr. Begüm ÖZ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Çanakkale

ÖZET

Müzik; dil, din ve ırk ayrımı gözetmeksizin insanları ortak bir paydada buluşturan, farklılıkların önemini yitirdiği ve tüm insanları tek bir lisanda bir araya getiren evrensel bir dildir. Bu evrenselliğin doğal bir sonucu olarak, müzik eğitiminin de kapsayıcı ve herkesi kuşatan bir yöntem içermesi gerekmektedir. Günümüz sınıflarında, genel öğrencilere ek olarak, kaynaştırma eğitimi kapsamında özel gereksinimli bireyler de yer almaktadır. Bu bireyler arasında görme yetersizliğine sahip öğrenciler de bulunmaktadır. Bireylerin sahip olduğu farklılıklar, fiziksel veya sosyo-kültürel engeller, çağdaş eğitim anlayışında dikkate alınması gereken unsurlardır. Bu bağlamda, görme yetersizliğine sahip öğrenciler müzik eğitimlerinde Braille sisteminden yararlanmaktadır. Braille sistemi, harflerin yanı sıra müzikte kullanılan işaretleri de içermekte olup, bu sistemin soyut kavramları somutlaştırmada yetersiz kalabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Müzikogram Tekniği, müzik eğitimi almamış veya amatör dinleyicilere yönelik olarak geliştirilmiş bir müzikal analiz yöntemidir. Bu çalışmanın amacı, müzik eğitimi alan görme yetersizliğine sahip öğrencilere, sınıf arkadaşlarıyla eşit öğrenme koşulları sunmak amacıyla, müzik terimlerini somutlaştırmak için bir müzikogram materyali önermektir. Çalışma, oluşturulan müzikogramın öğrenmeyi desteklemesi ve eğitimde fırsat eşitliği yaratması bakımından önemli bir katkı sağlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması, uzman görüşleri ve video ile görsellerin incelenmesi sonucunda elde edilen veriler ışığında, Muammer Sun'un bestelediği "Minicik Bir Tavşan" adlı çocuk şarkısının formu, nüansları ve legato ile staccato özellikleri göz önünde bulundurularak veriler analiz edilmiş ve bir müzikogram oluşturulmuştur. Farklı materyallerle geliştirilen müzikogram, görme yetersizliği olan bir müzik öğretmeni ile uygulanarak değerlendirilmiş ve alınan geri bildirimler doğrultusunda yeni bir müzikogram önerisi oluşturulmuştur. Bu çalışma, tezin ön uygulaması niteliğinde olup, pilot çalışma olarak değerlendirilmektedir. Müzik eğitiminin görme yetersizliğine sahip öğrenciler için erişilebilir ve anlamlı kılınması, onların eğitim süreçlerine etkin katılımını sağlamak açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, müzikogram tekniği, eğitimde fırsat eşitliğini destekleyen yenilikçi bir araç olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Görme Yetersizliği, Müzik Eğitimi, Müzikogram Tekniği, Braille Notasyonu, Eğitimde Fırsat Eşitliği.

ABSTRACT

Music is a universal language that brings people together on a common ground regardless of language, religion and race, where differences lose their importance and all people come together in a single language. As a natural consequence of this universality, music education should also include an inclusive and inclusive method. In today's classrooms, in addition to general students, there are also individuals with special needs within the scope of inclusive education. Among these individuals are students with

FULL TEXTS BOOK

visual impairment. The differences, physical or socio-cultural barriers that individuals have are factors that need to be taken into account in the contemporary understanding of education. In this context, students with visual impairment benefit from the Braille system in their music education. The Braille system includes signs used in music as well as letters, and it should be taken into consideration that this system may be insufficient to concretize abstract concepts. The Musicogram Technique is a musical analysis method developed for audiences with no musical training or for amateur listeners. The aim of this study is to propose a musicogram material to concretize musical terms in order to provide equal learning conditions for students with visual impairment receiving music education. The study makes an important contribution in terms of supporting learning and creating equal opportunities in education. The research was conducted with the phenomenology method, one of the qualitative research designs. In the light of the data obtained as a result of literature review, expert opinions and examination of videos and visuals, the form, nuances, legato and staccato features of the children's song "A Tiny Rabbit" composed by Muammer Sun were taken into consideration, the data were analyzed and a musicogram was created. The musicogram developed with different materials was evaluated with a music teacher with visual impairment and a new musicogram proposal was created in line with the feedback received. This study is the preliminary application of the thesis and is considered as a pilot study. Making music education accessible and meaningful for students with visual impairment is critical to ensure their effective participation in educational processes. In this context, the musicogram technique can be considered as an innovative tool that supports equal opportunity in education.
Keywords: Visual Impairment, Music Education, Musicogram Technique, Braille Notation, Equal Opportunity in Education.

GİRİŞ

Yaşam, sürekli olarak değişen ve gelişen bir döngü içindedir. Bu döngüye ayak uydurmada eğitimin önemi büyüktür. İnsanlar, bireysel farklılıklara sahip olan sosyal varlıklardır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılan eğitim, kişilerin sosyal hayata dair olumlu tutum sergilemelerini sağlar. Hayata karşı sorumluluk alıp, hayatında değişen ve gelişen duruma uyum sağlayıp yönetmelerinde eğitimin çok önemli bir payı vardır (Deniz & Şen, 2021). Müzik ise dil, din, ırk fark etmeksizin ortak bir paydada buluşturan, bireysel farklılıklarımızla insanları tek bir lisanda toplayan evrensel bir olgudur. Eğitim, hayat gibi sürekli değişim ve gelişim içinde olmalı ki yeniliklerin doğurduğu ihtiyaçlara ayak uydurmalı ve bu ihtiyaçlara cevap vermelidir. Müzik eğitimi de bu gelişim ve değişim içinde kendini geliştiren bir organizmadır.

Eğitim ortamında normal öğrenenlerin yanında kaynaştırma eğitimi kapsamında çeşitli özel gereksinimli bireyler de bulunmaktadır. Bu kapsamda görme yetersizliğine sahip öğrenciler de kaynaştırma eğitiminden faydalanmaktadır. Çeşitli nedenlerle, genel eğitim hizmetlerinden yararlanamayan ve akranlarından önemli derecede farklılık gösteren bireyler "özel gereksinimli birey" olarak tanımlanmaktadır (Kırcaali-İftar, 1998; Vural, Yücesoy, & Ünlü, 2003, akt. Aytemur & Sipahi, 2022). Özel gereksinim, kısa sürede çözülebilen durumlardan yaşam için zorlayıcı olanlara; hafif/yüzeysel durumlardan oldukça ağır/derin durumlara kadar çeşitli teşhisleri içeren genel bir terimdir (Mauro, 2020, akt. Aytemur & Sipahi, 2022).

Eğitim, insanların topluma ayak uydurması, kişilik gelişimi, meslek sahibi olması gibi birçok yönüyle gerekli bir süreçtir. Bu nedenle eğitim, özel gereksinimli öğrencilerin de hakkıdır. Bu hak, 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu ile garanti altına alınmış olup kanunun birinci maddesinde amacının "özel eğitime muhtaç çocukların, Türk Millî Eğitim sistemini düzenleyen genel esaslar doğrultusunda eğitilmeleri, iş ve meslek sahibi yapılmaları, çevre ve topluma uyum sağlamalarıyla ilgili esasları düzenlemektir" şeklinde beyan edilmiştir (Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu, 1983). "Eğitim, yasal bir hak olup her insan için yasalarla güvence altına alınmıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 26. maddesinde 'Herkes eğitim hakkına sahiptir' ibaresi vardır.

FULL TEXTS BOOK

Bu hakkın bir gereği olarak özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimlerinin, düzeyleri doğrultusunda saptanması ve eğitim ihtiyaçlarının bireysel özellikleri doğrultusunda sağlanması gerekmektedir" (Deniz & Şen, 2021).

Özel gereksinimli öğrencilerin topluma uyum sağlamaları, diğer öğrencilerden her açıdan farklıdır. Bu tür öğrenciler, ancak normal düzeydeki öğrencilerle birlikte eğitim aldıklarında bu farklılıklar en aza indirgenebilir. Eğitimdeki fırsat eşitliğinden hareketle, özel gereksinimli öğrencilerin de diğer çocuklarla bir arada eğitim almaları, onların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri bakımından bir gereklilik olarak görülebilir. Bu tür eğitime kaynaştırma eğitimi denilmiştir. 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye (1997) göre "Kaynaştırma", özel eğitim gerektiren bireylerin diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını sağlamak ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmek için geliştirilmiş eğitim ortamlarını ifade eder.

Millî Eğitim Bakanlığı, "Görme yetersizliğine sahip çocuklar için gerçek nesnelere en yakın olacak şekilde yaşantılar sunmak gerekir. Bu durum bu tür çocuklarda kavram gelişimlerini artırmak için bir yol olabilir" (Millî Eğitim Bakanlığı, 2016, s. 9) ve "Görme engelli bireyin görme duyusunun eksikliğini tamamlayacak dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyacı vardır" (Millî Eğitim Bakanlığı, 2015, s. 133) önerileriyle dokunsal ve işitsel materyallerin önemine vurgu yapmaktadır.

Çağdaş eğitim anlayışı, kişisel farklılıkları dikkate alan eğitim programlarını öngörür. Bu nedenle derste kullanılan materyallerin ihtiyaca uygun oluşturulması önem kazanmaktadır. Görme yetersizliğine sahip çocuklara yönelik müzik dersinde, müziksel öğeleri zihinde somutlaştırmayı sağlayacak materyaller yetersizdir. Dilsiz (2017), "Görme Engelli İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı yüksek lisans tezinde "Görme engellilerde uygulanan müzik eğitimi ve öğretim metotları, görme engeli olmayan bireyler için uygulanan metotlarla çok farklılık göstermemektedir. Müzik alanının kulağa hitap etmesi ve göze ihtiyaç duyulan kısmında kabartma notaların kullanılması bu alanı görme engelli bireyler için uygun hale getirmektedir" yorumunda bulunmuştur. Çalışmada, görme engellilerde okuma, yazma ve dinlemeye yönelik geliştirilen materyallerden bahsedilmiştir. Müzik dersinde yalnızca kabartma nota materyalinin kullanıldığı bilgisine rastlanılmıştır. Müziğin öğelerinin öğretimine yönelik materyaller ile ilgili bilgiye rastlanılmamıştır. Müzikogram aynı zamanda Aktif Müzik Dinleme becerisini sağlayan ve görme yetersizliğine sahip olmayan bireylerde de soyut kavramları somutlaştıran bir tekniktir.

Aktif Müzik Dinleme Yaklaşımı; dinlenilen müziğe odaklanılarak, notasyon kullanılmadan ölçü, müzikal ifade, tempo, melodi, tını, nüans gibi bazı müzikal öğelerin analiz edilmesini ve uygulanmasını amaçlayan bir yaklaşımdır. Müzikogram ise bu yaklaşımda kullanılan ve müziğin unsurlarını yansıtan, farklı simge, resim, şekil, çizgi ve noktaların kullanıldığı şema veya grafiksel yazım tekniğidir (Boal Palheiros & Wuytack, 2009, akt. Onay & Aytemur, 2021).

Onay ve Aytemur'a (2021) göre, müzikogram aktif bir dinleme imkânı sağlayarak, dinlediğini farklı boyutlarıyla değerlendirme, anlama, müziğin tüm unsurlarını fark etme ve anlamlandırma becerisi kazandırır. Müzikogram yoluyla Braille yazısına hâkim olmayan küçük çocukların da müziği algılaması sağlanmaktadır.

Onay ve Aytemur (2021), tarafından müzikogram üzerine ülkemizde yapılan "Uzaktan Öğretimde Öğretmenlerin Müzikogram Yolculuğu" adlı makalede, Covid-19 pandemisi ile Türkiye'de uzaktan eğitimle yürütülen müzik derslerinde birlikte çalma ve söylemeyi gerektiren konuların işlenememesi ve bu nedenle öğretmenlerin ağırlıklı olarak müzik dinleme etkinliklerine yönelmesinden bahsedilmiştir. Genel müzik eğitimi ve çoğunlukla nota bilmeyen öğrenciler olduğu için "Aktif Müzik Dinleme Yaklaşımı" kapsamında geliştirilen "Müzikogram Tekniği" gibi farklı yöntem, teknik ve uygulamaların dinleme etkinlikleri için daha çok tercih edildiğini, ancak müzik dinleme etkinliklerinde kullanılan bu yaklaşımın sadece müzikogram şemalarının kullanımı düzeyinde kaldığını ve tekniğin diğer ayrıntılarının uygulanmadığını belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna göre, Türkiye'de müzik dersini yürüten farklı alan öğretmenlerinin uzaktan eğitimle birlikte Müzikogram Tekniğini çok fazla bilgi

FULL TEXTS BOOK

sahibi olmadan, sadece şemaları kullanarak uyguladıkları; yapılan seminer ile öğretmenlerin müzikogram tekniğinin doğru kullanım ve tercih edilme düzeyinde anlamlı bir artış olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin müzikogramı yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadıkları için derslerinde kullanmayı tercih etmedikleri, seminer sonrasında ise aktif müzik dinleme yaklaşımı ve müzikogram tekniği hakkında kazandıkları bilgiler sonucunda yararlı görerek derslerine entegre etmeyi istedikleri belirtilmiştir. Bu durumu, derslerinde kendi yaptıkları veya öğrencileriyle hazırlayacakları müzikogramları kullanacaklarını belirterek desteklemişlerdir. Bu tekniğin hem öğretmenlerin hizmet içi eğitim konuları arasına hem de müzik derslerine entegre edilmesi önerisinde bulunmuşlardır (Onay & Aytemur, 2021).

Onay ve Aytemur (2021) göre, müzik birçok şekilde çalışılabilir, sadece notalarla çalışılması gerekmez. Müzikogram, öğrenciler için çok faydalı bir unsurdur. Bu kaynak sayesinde öğrenciler müziği eğlenceli bir şekilde anlayarak öğrenir. Onay ve Aytemur, (2021), bu tekniğin kolaylıkla öğrenilebilir olması sayesinde; konu ile ilgili eğitimlerin devamının sağlanarak yaygınlaştırılması ve hizmet içi eğitim konularının arasına eklenmesi ve müzikogram tekniğinin müzik öğretim programlarına entegre edilmesi önerisinde bulunmuştur.

Wuytack'e (1996) göre, müzikogram tekniği; aktif bir dinleme imkânı sağlayarak dinlediğini farklı boyutlarıyla değerlendirme, anlama, müziğin tüm unsurlarını fark etme ve anlamlandırma becerisi kazandırır. Böylece müzikal analiz yapmanın ilk adımı atılmış olur. "Müzikogram, bir müzik eserinin zamansal gelişiminin grafik bir temsili ile dinleyicinin dikkatini çekmeyi, böylece müziğin farklı unsurlarını anlamak için semboller veya imgeler aracılığıyla gerekli ilişkileri kurmayı amaçlamaktadır" (akt. Ojeda, 2018).

Yapılan literatür araştırmasında Ojeda (2018), görme yetersizliğine sahip öğrencilere ilköğretimde müzik öğretimini kolaylaştıran uyarlanmış materyallerin detaylandırmasını amaçlamıştır. Müzikogramdan bir araç olarak yola çıkmış ve görme yetersizliğine sahip öğrenciye faydalı olması için bir uyarlama yapmayı düşünmüştür. Uyarlanan müzikogramın, görme yetersizliğine sahip çocuğun okulda müzik öğrenmesini sağlayacağını, geliştireceğini ve sınıfa entegrasyonunu sağlayacağını düşünmüştür. Yapılan bu araştırmada temel amaç, materyallerin görme yetersizliğine sahip çocuklara normal öğrenenler ile aynı şekilde öğrenebilmeleri için uyarlanmasıdır. Görme yetersizliğine sahip çocuklar için program değiştirilmesinin gerekli olmadığı, metodolojilerin uyarlanması gerektiğini düşünmektedir. Bu tezde, görme yetersizliğine sahip 6. sınıf öğrencisi olan Nazaret ile çalışılmıştır. Nazaret, 12 yaşında bir kız çocuğudur. Bu araştırma, görme kusuruna odaklanarak birkaç oturumda gerçekleşmiştir. İlk müzikogramda herhangi bir uyarlama yapılmadan müziğin yapısını tele büyüteç ile takip etmesi istenmiştir. İkinci uygulamada ise uyarlanmış müzikogramı müziğin yapısını herhangi bir destek materyali kullanmadan yalnızca dokunarak takip etmesi istenmiştir. İki uygulama ardından hazırlanan iki müzikogram karşılaştırılmış ve her iki uygulamada da Nazaret; müziğin ritmini, temasını ve yapısını takip edebildiği fakat ikinci uyarlanmış müzikogramda büyüteç olmadan daha hızlı ilerleyebildiği ve daha anlamlı olduğunu, ikinci uyarlanmış müzikogramda dokusunun hoşuna gittiği ve kendisini daha rahat hissettiği, her iki müzikogramın da ona yardımcı olduğu fakat uyarlanmış müzikogramın daha fazla yardımcı olduğu, uyarlanmış müzikogramı takip ederken normal öğrenenler ile bir farkı yokmuş gibi hissettiği, uyarlanmış müzikogramın daha eğlenceli ve öğrenmede istek uyandırdığı yorumunda bulunmuştur. Bu konuda görme yetersizliğine sahip Türk çocuklarla yapılan bir çalışma bulunmamaktadır.

Ojeda (2018), bu çalışma sonucunda elde ettiği analizde; uyarlanmış müzikogramın Nazaret için her iki duyusunu (görme ve dokunma) kullanarak şemada kaybolmadığı, ritmi ve yapıyı kolay takip ettiği, kendini rahat, mutlu ve sınıf ile bütünleşmiş hissettiği sonucuna varmıştır ve müzikogramı "öğrenciler için yenilikçi, eğlenceli, kapsayıcı ve motive edici olduğu için müzik alanında çok önemli bir öğretim aracıdır" diyerek ifade etmiştir. Müzikogramda, bir müzik eserini (ritim, tını, ölçüler vb.) temsil eden

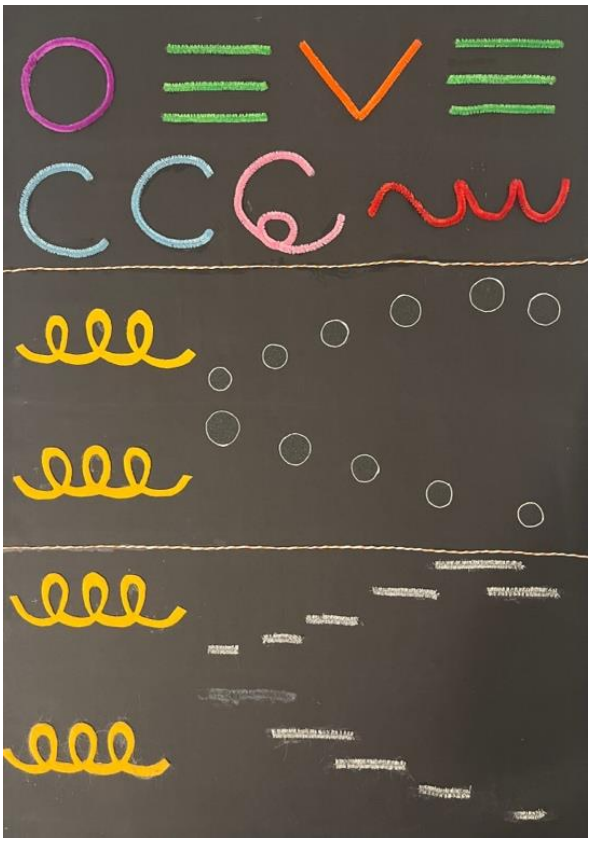
FULL TEXTS BOOK

bir dizi grafik veya çizimle görürler. Bu, öğrencinin öğrenmesi için çok önemlidir. Çünkü müziği anlamasını, dinlemesini ve aktif olarak bakmasını sağladığı görüşlerinde bulunmuştur.
Bu bağlamda araştırmanın amacı, müzikogram tekniğinin görme yetersizliğine sahip çocuklara yönelik geliştirilmesinin yenilikçi, eğlenceli, bütünleştirici ve bireyler için motive edici olabileceği; melodilerin ve ritimsel yapının daha iyi anlaşılır olabileceği ve eğitimde fırsat eşitliğini destekleyeceği düşüncesinden dolayı ortaokul ve lise kademelerinde müzik eğitimi alan görme yetersizliğine sahip çocuklara, sınıf arkadaşları ile aynı şekilde öğrenme ortamı sunmak üzere müzik terimlerini somutlaştırma materyali olarak bir müzikogram önerisinde bulunmaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Pilot çalışma niteliğindeki bu araştırmanın katılımcısı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir okulda görev yapan görme engelli bir müzik öğretmenidir. Nitel araştırma yöntemi, özellikle bir olguyu derinlemesine anlamak ve bireylerin deneyimlerini, bakış açılarını analiz etmek amacıyla kullanılır. Bu bağlamda, çalışmanın odak noktası, görme yetersizliği olan bir müzik öğretmeninin deneyimlerinden faydalanarak müzikogramın geliştirilmesidir.

Şekil 1. Pilot çalışma için oluşturulan, Muammer Sun'un bestelediği "Minicik Bir Tavşan" adlı çocuk şarkısı için geliştirilen müzikogram

Katılımcı

Araştırmanın örneklemini ise Millî Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan görme engelli bir müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

FULL TEXTS BOOK

Verilerin Toplanması ve Analizi

Müzikogram şemasında müzikal form, ritim, melodi, doku, tını, dinamikler, tempo gibi dinletilen müzikte algılanan veya algılanması beklenen tüm müzikal unsurlar, geometrik şekiller, semboller ve renklerle temsil edilir. Bu temsil, pratik olmalı, yazılması zor olmamalı ve çok fazla detaydan kaçınılmalıdır (Onay, 2022). Bu özellikler göz önünde bulundurularak, görme yetersizliğine sahip bireylerin dokunarak takip edebilecekleri bir müzikogram oluşturulmuştur.

Müzikogramda kullanılan şekillerde tize doğru çıkan melodi veya ses dizisi '/' şekli ile, pese doğru inen melodi veya ses dizisi '\' şekli ile, çıkıcı veya inici ses dizisi '/\' şekli ile, farklı perdelerde kısa sesler karışık noktalarla, tize çıkan kısa sesler yukarı doğru nokta dizisi ile, pese inen kısa sesler aşağıya doğru inen nokta dizisi ile, aynı seste tekrar eden sözler 'O' işareti ile, bağ yani legato içeren sözler dalga motifi ile, tize çıkan staccato ve crescendo notalar küçükten büyüğe nokta şekli ile, tize çıkan vurgulu ve crescendo notalar küçükten büyüğe '-' şekli ile, şarkıda prozodi anlamında heceleri simgeleyen ve ritmik yapıyı takip etmesi amaçlanan üç sıralı '_' çizgi, 'C' şekli, kıvrımlı 'C' şekli ve çıkıntılı dalga motifi ile ifade edilmiştir.

Literatür taraması, alanında uzman kişilerin görüşlerinin yer aldığı video ve görsellerin taranması sonucunda toplanan verilerden yola çıkarak, Muammer Sun'un bestelediği "Minicik Bir Tavşan" adlı çocuk şarkısının formu, nüansları, legato ve staccato özellikleri göz önünde bulundurularak veriler analiz edilmiş; bu müzikal unsurları ifade etmesi amacıyla müzikogram şeması çıkarılmış ve görme engeline sahip bireylerin dokunma yoluyla bu şemayı takip ederek bu unsurları hissedip öğrenmesi düşünülen müzikogram oluşturulmuştur. Oluşturulan müzikogram, 70x100 cm büyüklüğündeki karton üzerine kadife şönil tel, keçe, eva kâğıt, kâğıt zımpara, simli şönil tel materyalleri ile hazırlanmıştır. Hazırlanan müzikogram şeması, Çanakkale ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'nda müzik öğretmenliği yapan görme engeline sahip katılımcı uzman ile uygulanmıştır. Uygulama şu aşamalarla gerçekleşmiştir: İlk önce hazırlanan müzikogram keşfedilmesi için katılımcıya verilmiştir. Sonrasında Muammer Sun'un bestelediği "Minicik Bir Tavşan" adlı şarkı katılımcıya dinletilmiştir. Ardından orijinal temposu düşürülerek katılımcı, uygulayan uzman yardımıyla ilk müzikogram denemesini gerçekleştirmiştir. İlk uygulamada, uygulayan uzman, katılımcının elini tutarak müzik ile uyumlu oluşturulan şekilleri dokunma yoluyla takip etmesini sağlamıştır. Bu uygulama birkaç kez tekrarlanmıştır. Sonrasında uygulayan uzman, katılımcı uzmana desteğini kademeli olarak azaltarak yalnızca katılımcı uzmanın müzikogramı uygulaması için alan yaratmıştır. Müziğin hızıyla yeterince uyum sağlayamayan katılımcı uzmana, uygulayan uzman, takip edebileceği tempoda kendi "Minicik Bir Tavşan" şarkısını söyleyerek şekilleri daha rahat takip etmesine yardımcı olmuştur. Bu sayede ritmik yapıya yetişme kaygısı taşımadan müzikogram uygulanmış ve katılımcı uzman tarafından şema iyice anlaşılmıştır.

Bu araştırmada, görüşme formu ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Bir veya birçok metnin içindeki sözcüklerin, kavramların, temaların, deyimlerin, karakterlerin veya cümlelerin varlıklarını belirlemek ve onları sayıya dökmek için kullanılan bu teknikte yapılan temel işlem, "birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek bunları okuyucunun anlayacağı biçimde düzenleyip yorumlamaktır" (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 242). Kızıltepe (2015), bu tekniği, "bir veya birçok metnin içindeki sözcüklerin, kavramların, temaların, deyimlerin, karakterlerin veya cümlelerin varlıklarını belirlemek ve onları sayıya dökmek" (s. 253-254) olarak tanımlamaktadır.

BULGULAR

Müzikogram oluşturulduktan sonra, alanında uzman bir kişinin görüşü alınmıştır. Bu uzman kişinin hem görme yetersizliğine sahip olması hem de müzik öğretmeni olması, müzikogramı değerlendirmesi açısından oldukça önemlidir.

Yapılan uygulama sonrası esas uygulama için düşünülenler sırasıyla belirtilmiştir:

FULL TEXTS BOOK

- İlk olarak, "müzikogram ile öğrenmenin görme yetersizliğine sahip çocuklar için eğlenceli, yeni bir deneyim olabileceği fakat çok iyi düşünülüp geliştirilmesi gerektiği ve geliştirilirken bu özelliğe sahip bireyler açısından tam anlamıyla yoksun düşünerek geliştirilmesi" gerektiğini ifade etmiştir.
- Dizelere geldiğimizde, "aynı sesin tekrarlandığı ilk sözün yuvarlak şekil ile ifade edilmesinin, sonrasında sıralı notalardan oluşan sözün aşağıdan yukarıya merdiven gibi eşit çizgilerden oluşturulmasının ve sonraki sözde tize ulaşan notanın V işareti ile ifade edilmesinin müzikal açıdan çok anlaşılır" olduğunu belirtmiştir.
- "Aynı tekrar eden sesin yuvarlak ile elin dönerek aynı yere gelmesinin bu hissi verdiğini" söylemiştir.
- ''Sıralı seslerin merdiven gibi çizgiler ile çıkarak, aşağıdan çıktıkça sesin inceldiğini anlattığını, V işareti ile kalın sesin aşağıda, ince sesin yukarıda oluştuğunu bu şema ile öğrenebileceğini ifade etmiştir.
- İkinci satırda oluşturulan şekillerde ise prozodi açısından öğretici ve uyumlu olduğunu ifade etmiştir.
- Üçüncü, dördüncü ve beşinci satırların başında bulunan dalga motiflerinin legatoyu öğretici olabileceği, fakat sonrasında oluşturulan müzikogram şemasında tekrar eden ölçülerin şemada tekrar yazılmasına gerek olmadığı, kabartma yazıyla da yazarken birebir notasyona bağlı kalmadıkları için tekrar eden kısımlarda staccato ve legato ayrımının belirtilmesine gerek olmadığı, o kısımları kulaktan da öğrenerek ayrımını yapabileceklerini, bu materyalin hazırlanması ve geliştirilmesi aşamasında olabildiğince basit ve sade düşünülmesi gerektiğini, basit unsurların kulaktan da öğrenilebileceği, tüm tekrarlara yer verildiğinde kullanılan kâğıt boyutunun büyük olmasının kullanılabilirlik açısından pratik ve çocuklara uygun olmayabileceğini'' belirtti.

Uzman ayrıca aşağıdaki önerilerde bulunmuştur:

- Müzikogramlar oluşturulurken önce şarkının katılımcıya dinletilmesi gerektiği.
- Uygulama sırasının hiyerarşik bir sıra ile takip edilmesi gerektiği.
- Uygulamada kullanılacak şarkının deşifre aşamasında temponun orijinal tempodan daha düşük şekilde başlanması gerektiği.
- Kullanılacak materyal boyutunun A5 boyutunu geçmemesinin, uygulama açısından kullanışlı olabileceği.
- Oluşturulan müzikogramda şekillerin çıkarılabilir, cırt cırtlı bir malzeme ile birkaç alternatifin oluşturulup amaca hizmet edecek şekilde gerekli yerlerde şekillerin değiştirilmesinin pratik olabileceği.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmanın temel amacı, görme yetersizliği olan bireylere yönelik hazırlanan tez çalışmasının uygulama aşamasında kullanılacak müzikogramların, uzman görüşleri doğrultusunda hangi parametrelere dayalı olarak oluşturulması gerektiğinin belirlenmesidir. Bu ön uygulama, görme engelli bir müzik öğretmeni tarafından yapılmış ve geri bildirimleri doğrultusunda esas çalışma oluşturulurken, pilot çalışma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda üç farklı müzikogram geliştirilmiş ve Çanakkale Gelibolu Görme Engelliler okulundaki dört öğrenci ile uygulaması yapılmıştır.

Çalışmanın örtük amacı ise, görme yetersizliği olan çocukların müzikal kavramları daha iyi anlayabilmeleri için yenilikçi, eğlenceli ve motive edici bir öğrenme materyali olan müzikogram tekniğini geliştirmektir.

Yapılan literatür araştırmasında, çağdaş eğitim modelini benimsediğimiz sistemde, görme yetersizliğine sahip çocuklara yönelik müzik derslerinde kullanılacak çağa ayak uydurmuş, yenilenmiş ve gelişmiş öğretici materyallere rastlanmamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı (2015), "Görme engelli bireyin görme duyusunun eksikliğini tamamlayacak dokunsal ve işitsel materyallere ihtiyacı vardır" (s. 133) ifadesinde bulunmuştur. Wuytack (1996), "Müzikogram, bir müzik eserinin zamansal gelişiminin grafik bir temsili

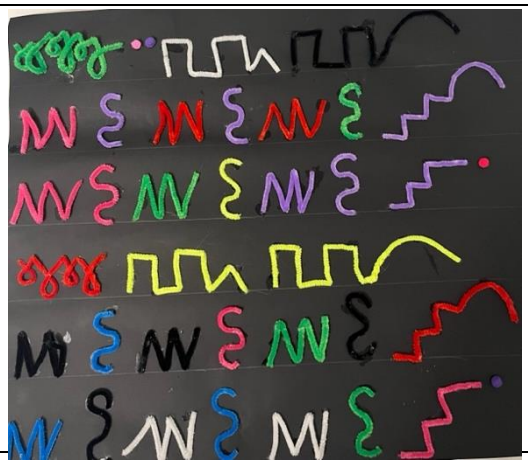
FULL TEXTS BOOK

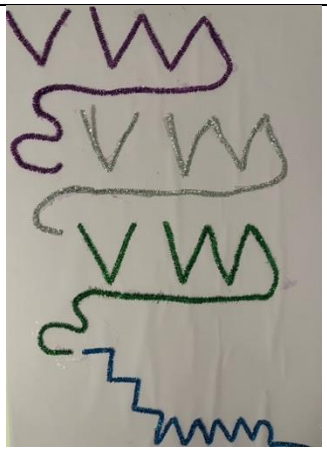
ile dinleyicinin dikkatini çekmeyi, böylece müziğin farklı unsurlarını anlamak için semboller veya imgeler aracılığıyla gerekli ilişkileri kurmayı amaçlamaktadır" demektedir (akt. Ojeda, 2018).

Ojeda (2018), aktif dinlemeyi teşvik etmek, ses keşfini desteklemek, farklı melodileri ve ritimleri ayırt etmek, eserin yapısını tanımak, müzikogram aracılığıyla müzik yaratmak ve öğrenmek, farklı enstrüman tınılarını tanımak; bu nedenle nihai hedefin, bu tür eksikliklere sahip tüm öğrencilerin entegrasyonunu kolaylaştırarak öğretim uygulamasını geliştirmek olduğunu belirtmiş ve bunun için eğitim uygulamalarının değiştirilmesi ve öğretme-öğrenme sürecini kolaylaştıracak yeni faaliyetlerin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Tezin sonunda şu sonuca varılmıştır: Müzikogram tekniğinin, görme yetersizliği kalıntısı olan ve olmayan çocuklar için faydalı olacağı, yapıların ve melodilerin, müzikal ritimlerin daha iyi algılanmasını ve motivasyonu artıracağı; görme engelli veya tamamen kör olan çocukların sınıfta daha fazla yer alacakları, daha dinamik ve etkili bir şekilde öğrenildiği, öğrenmeye yönelik daha yüksek bir motivasyona sahip olacakları gözlemlenmiştir. Ayrıca, görme engelli çocuklar için materyalleri uyarlamanın, onların daha dinamik ve etkili bir şekilde öğrenmelerini sağladığı tespit edilmiştir (Ojeda, 2018).

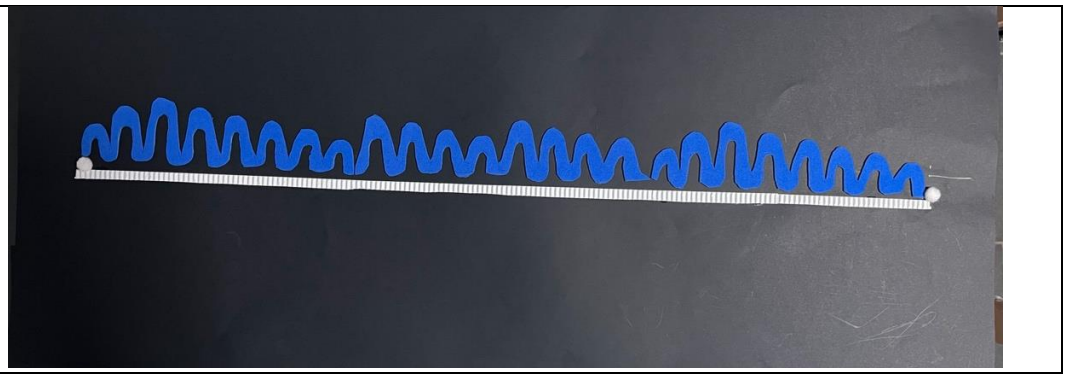
Yapılan literatür çalışmalarından yola çıkarak, Muammer Sun'un "Minicik Bir Tavşan" adlı şarkısına bir müzikogram oluşturulmuştur. Görme yetersizliğine sahip ve aynı zamanda müzik öğretmeni olan katılımcı uzman ile uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulama sonrasında düşünülenler sırasıyla belirtilmiştir:

- Müzikogram oluşturulmadan önce, ilk olarak öğretilecek kavramın iyi belirlenmesi ve amaca hizmet edecek doğru şarkının seçilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Uygulama sırasının aşamalı bir şekilde gerçekleşmesi ve bu aşamada hiyerarşinin doğru belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Kalın ve ince seslerin ifade edilmesinde aşağı ve yukarı doğru hareket eden şekillerin, legato hissinde birbiriyle bağlı motiflerin, tekrar eden seslerde daire gibi sade ifadelerin, sıralı seslerin ifadesinde merdiven hissi verecek şekillerin amaca iyi hizmet edeceği düşünülmektedir.
- Staccato, yani kulağa kesik kesik gelen ve legato, yani kulağa bağlı gelen cümlelerin kulaktan da öğretilebileceği önerilmiştir; fakat müzik kulağı olmayan ve zihninde staccato ve legato terimlerini tam olarak canlandıramayan bireyler için müzikogramda bu unsurların geliştirilerek yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

FULL TEXTS BOOK

Şekil 2. Pilot çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında oluşturulan müzikogramlar.

Her birey farklıdır, her bir yetenek diğerine göre daha gelişmiş veya gelişmemiş olabilir; müzikogram tekniği, amatör olarak müzikle ilgilenen veya müziğe ilgisi olmayan bireylerin de öğrenimini zenginleştirmek, kolaylaştırmak için geliştirilmiş bir tekniktir. Görme yetersizliğine sahip bireyler için de müzikogram tekniğinin dokunma yoluyla geliştirilmesinin, bu bireylerin hayatında zengin bir yaşantı imkânı sunacağı ve eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Elde edilen sonuçlardan görme yetersizliği olan çocuklar için geliştirilmesi gereken müzkogramlar için öneriler şöyledir:

- Müzikogram oluşturulmadan önce, ilk olarak öğretilecek kavramın iyi belirlenmesi ve amaca hizmet edecek doğru şarkının seçilmesi gerekmektedir.
- Uygulama sırası aşamalı bir şekilde gerçekleşmeli ve bu aşamada hiyerarşi doğru belirlenmelidir.
- Kalın ve ince seslerin ifade edilmesinde aşağı ve yukarı doğru hareket eden şekiller kullanılmalıdır.
- Legato hissinde birbiriyle bağlı motifler, tekrar eden seslerde daire gibi sade ifadeler, sıralı seslerin ifadesinde ise merdiven hissi verecek şekiller kullanılmalıdır.
- Staccato, yani kulağa kesik kesik gelen ve legato, yani kulağa bağlı gelen cümleler kulaktan da öğretilebilir.
- Müzik kulağı olmayan ve zihninde staccato ve legato terimlerini tam olarak canlandıramayan bireyler için müzikogramda bu unsurların geliştirilerek yer verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Aytemur, B., & Sipahi, S. (2022). Müzik öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının müzik yeteneği olan özel gereksinimli çocuklara ilişkin algıları. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 9*(79), 49-59.

Deniz, A. A., & Şen, Ü. S. (2021). Ortaokul kaynaştırma öğrencilerine yönelik yürütülen müzik eğitiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi, 9*(2), 75-95. https://doi.org/10.7816/sed-09-02-01

Dilsiz, Z. (2017). *Görme engelli ilköğretim okullarında müzik dersi sürecine ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kızıltepe, Z. (2015). İçerik analizi. İçinde F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma-yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 253-266). Anı Yayıncılık.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Özel eğitim mesleki eğitim merkezi (okulu) eğitim programı (görme engelliler için)*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_05/27052235_gormeengelliler_egitimprogrami.pdf

FULL TEXTS BOOK

Murillo Ojeda, M. del R. (2018). *El Musicograma: Un recurso educativo para favorecer a niños con déficit visual*[Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Universidad De Sevilla.

Onay, E. (2022). İşitmenin ötesinde müziksel dinleme: "Aktif Müzik Dinleme Yaklaşımı ve Müzikogram Tekniği." İçinde B. Çokamay & B. Aytemur (Ed.), *Müzik sanatı ve eğitiminde çağdaş yaklaşımlar-2* (ss. 63-88). Eğitim Yayınevi.

Onay, E., & Aytemur, B. (2021). Uzaktan öğretimde öğretmenlerin müzikogram yolculuğu. *1. Uluslararası Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, *5*(4), 301.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

ACCEPTANCE LETTER

Dear: **Aybüke Öztürk Işık, Prof. Dr. Begüm Öz**

On behalf of organizing committee, we are delighted to inform you that your abstracts /work entitled (see below) has been accepted for oral presentation in the **6th International Mediterranean Scientific Research Congress** to be held on 13-15 August 2024 / Rome, Italy

ACCEPTANCE DATE	**26.07.2024**
REGISTRATION NUMBER	**ID-AC6207**
ABSTRACT TITLE	CONCRETIZING MUSICAL CONCEPTS FOR STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENTS: A PROPOSAL ON THE MUSICOGRAM TECHNIQUE

Again congratulations, we look forward to receiving your completed registration and seeing you in Rome, Italy

With kind regards,

Dr. Mariam S. OLSSON
ORGANIZING COMMITTEE MEMBER

CERTIFICATE
of participation

THIS IS TO CERTIFY THAT

Aybüke Öztürk Işık

attended the 6th International Mediterranean Congress
held on August 13-15, 2024 / Rome, Italy
with an oral presentation entitled

CONCRETIZING MUSICAL CONCEPTS FOR STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENTS: A PROPOSAL ON THE MUSICOGRAM TECHNIQUE

Dr. Mariam S. OLSSON
Organizing Board Member

www.izdas.org

CERTIFICATE
of participation

THIS IS TO CERTIFY THAT

Prof. Dr. Begüm Öz

attended the 6th International Mediterranean Congress
held on August 13-15, 2024 / Rome, Italy
with an oral presentation entitled

CONCRETIZING MUSICAL CONCEPTS FOR STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENTS: A PROPOSAL ON THE MUSICOGRAM TECHNIQUE

Dr. Mariam S. OLSSON
Organizing Board Member

www.izdas.org